

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

494.5

Szerző

Cím A repülőtéren

Idő

„1910”

Forrás: Az Est

Személy

Bp.

1910 VI/9

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

A repülőtéren

Estefelé benépesül a sűrű égbolt a gépdenevérekkel. Egymásután látni őket, a mint a fűben fehéren meglapulva forgatják fülsiketítő zúgással és kattogással a csavarjaikat, gazt, port és kalapokat fölkergető forgószelet keltve maguk körül, aztán egyszerre fölpattannak a levegőbe. A nyakukban ember ül.

Mint a denevérek, a repülőgépek is estidőben érzik jól magukat. Akkor csapatostul röpködnek a szélcsendben a rákosi gyönyörű versenytér látóhatárán, fenn a magasban felhők előtt lerajzolódva, és alantabb a szemközt levő kis erdő fái előtt csuszva a légből, a mint egyforma nagy köröket irnak le...

A galamb gazdái.

...Tökéletes madár jár fenn a magasban. A szárnyai csipkézve, ivelve nyulnak hátra, a farka legyezőalakban terjed szét. Ez az osztrák Etrich »galambja«. Illner ül rajta. Különös emberpár ez az Etrich és Illner. Etrich apró szőkebajuszu, kékszemű, szép fiatalember. Megnyerő, kedves fiu és olyan szerény,

hogyan szinte elpirul, ha beszélnek vele. Az embernek az a benyomása, hogy egy fiatal zsenivel áll szemközt, a ki- nek érdeme minden szerénysége ellenére is áttört a nehézségeken.

Aztán megnézi az ember a gépet, a bécsi népszerű Taubéját, a mely már szédületes magasságban, négyszáz méteren fölül hasítja a felhőket, merészen és biztosan uszva a levegőben. A fordulónál csaknem az élére fordul: a-nézőnek eláll a lélekzete: aztán megint nyugodtan hátsára fordul és körökben emelkedik egyre feljebb. Latham, a magasságok és vakmerőségek királya mélyen alatta marad... Ez a csodálatos gép nem egyéb egy közönséges Antoinette-gépnél, Etrichnek mindössze az az élelmes ötlete támadt, hogy a szögletes Antoinette-szárnyakhoz, hátrafelé, a hol már semmit sem zavar, a madár tollas szárnyát hűen utánzó függeléket ragasztott. És ezzel gyönyörű látványosságot sikerült rendeznie.

Szerzett azonkívül a szépen cifrázott Antoinette-géphez egy remek repülőt: Illnert. Ez egy barnás-vörös szakállas, görbe kis emberke. A beszéde morgás, a nézése sunyi. Tele van sebhegyekkel. Arca, hom-

loka flastromokkal van teliragasztva, a jobb kezét alig tudja mozgatni. Legutóbbi zuhanásainak emlékei... És Etrich, a lángész mély tüzével szemében tárgyal az imprezáriókkal, meg a vállalkozókkal, a kis gnóm Illner pedig az életét kockáztatja. Ma délután a »Galambbal« Győrbe indul

Efimoff és a vutki.

A tömpe orru vadember, az orosz Efimoff tegnap a hangárok előtt föl szállt nagy Farman-repülő ládájával. Alacsonyán átszállt a téren és szemközt, a kétkoronás hely előtt egyszerre a földön termett. Gép és ember eltűntek a szem előtt a fűben, csak mint egy fehér rakás, olyan- nak látszott a távolban. Rohanás indult meg arrafelé. Lovasrendőrök, a mentők automobilja. Az automobil a nagy homokban elakad a tér közepén. Egy kis cyclonette-kocsi, új szállítmány mentő-orvossal rohan a leesett gép felé.

És nemsokára hozzák is már az orosz, a honaljánál támogatva. A homlokán véres karmolások és a lába is sebesült. A mentők vizsgál- gatják; mintha szédült volna:

— Agyrázkódás! — mondják. De a tüzetesebb vizsgálat csak hamar kideríti a valóságot:

— *Be van csipve!*

Az elvetemült orosz berugva szállt fel a repülőgépre! Emellett a kormány már tegnap sem működött rendesen. Mégis a legközönyösebben ült fel a gépre. De csak épp, hogy a téren átrepült. Nyolc méter magasból lezuhant. Az orosznak azonban még ebben az állapotában is volt annyi lélekjelenléte, hogy mintegy három méter magasból kiugorjon a gépből. Ha benne marad, a motor ráesik és agyonüti. Így csak a gép tört izzé-porrá. Ma egy Voisin-géppel fog repülni.

Az orosz saját automobiljába ült, hogy hazamenjen a Bristolba. Mindenáron maga akarta vezetni az automobil. De Latham kivette a kezéből a gépkocsi kormánykereket és ő vezette be az oly szerencsésen járt Efimoff automobilját a szállóba.

Mindenki látja Pischoffot.

Ez az esés kissé fölvillanyozta a közönséget. A mikor Illner gyönyörű repülésével fenn járt a magasságokban, alig hogy odapillantottak az emberek, aztán tovább

diskuráltak, udvaroltak, sétálgattak a pompás terrazon és tudomásul se vették többé a levegőt. Pischoff esése azonban meghozta az izgalmat a pesti közönség közé is. És ettől fogva egyre növekedett az izgatottság.

Pischoffot várták, hogy a levegőben megjelenik Győrből jövet. A zsüri tornyában távcsövek szögeződnek nyugat felé az ég peremére. És ettől fogva a közönség odatolong a tér ama részébe, a szemek kimerednek, a távcsövek kihuzódnak és egy perc mulva már *mindenki látja Pischoffot*.

— Ott van, ott a zászló mellett. Kis fekete pont . . . Nem, most a fa fölött látszik egy fekete vonás . . .

Mindenki másként látja, de mindenki látja. Idegen emberek, hölgyek, izgatottan beszélnek egymáshoz. Várják, hogy növekedjék a fekete folt. De a mint az idő mulik, eltűnik a fekete pont az emberek képzeletéből. Félórát, egy órát várták, hiába! Már sötét éjszaka volt a téren és még mindig várták. A rendőröknek kellett kitessékelní végül a közönséget.

Pischoff ezalatt kényelmesen, vonaton utazott Budapest felé.

A harmadik nap kritikája.

A budapesti repülő-meeting harmadik napja az *osztrák aviatikusok* óriási diadalát jelenti. *Illner* leverte az összes eddig Budapesten elért magasságokat és *Pischoff* igazán bámulatos elszántsággal neki vágott a győri utazásnak s valóban nem rajta mult, hogy vállalkozása nem sikerült. Továbbá *Bielovics* és *Warchalowski* repülései mind azt bizonyítják, hogy az osztrák aviatikusok messze megelőzték a magyarokat. Ezért majd ha arra kerül a sor, hogy a *hadsereg* vegye szolgálatába a repülést, *magyarokról ott szó sem lesz* s mi csak a pénzt fogjuk adni a gépekre, repülni ismét csak az osztrákok fognak. A mi guruló repülőinkkel szemben nem dicsőség az osztrákok tegnapi diadalnapja, de igen is az a *franciákkal szemben*, a kik ezentul sokkal jobban fognak osztrák ellenfeleikre vigyázni.

Félnek Illnertől

ez a tegnap egyik pozitív eredménye *Pischoff* vállalkozásáról beszélgetve azt lehetetlennek tartották, mert gé-

pét nem tartják elég erősnek, s biztostra vették, hogy az okvetlen szükséges leszállásoknál el fog törni. A míg *Pischoff* gépéről beszéltek, addig szinte aggódva néztek *Illner* gépe felé. Ez a madárszerű gép már veszedelmesebb konkurrens és *Illner* startolása esetén a franciák is rögtön utra kelnek, nehogy elnyerje előlük a százezer koronát.

Az utazási verseny ily módon kétségtelenül a legérdekesebb és legizgatóbb verseny lesz, ha a rendezőség gondoskodik róla, hogy a *jelenlétek kellő időben Budapestre érjenek* s e célból nincs másra szükség, mint-hogy az ut mentén levő telefon-állomásokon a beszélgetés lehetőségét *hat óra után* is megadják. Az már kétségtelen, hogy az *automobil nem tud lépést tartani* a repülőgéppel s így a kíséző automobil elmarad. A kísérést tehát staféta-rendszer szerint kell szervezni. Minden 20—30 kilométernyire felállítani legalább egy automobilt és azzal akkor elindulni, a mikor a gép látható lesz. Telefon-és táviróállomásokon pedig leszállítani azt, a ki a tudósítást leadja s a géppel továbbrobogni. Ez a hirszolgálat igen szép harcászati játéka lehetne az önkéntes automobil-hadtestnek, a mely itt megmutathatná, mire képesek tagjai.

Az utirány rossz

és csak abban az esetben felel meg, ha a versenyzők maguk nem akarnak a város felett elrepülni, mert máskülönben a választott utvonallal sokkal hosszabb és leszállásokra alkalmatlanabb, mint a Bicske felé vezető. Ez utóbbinak meg lenne az az előnye is, hogy a

vasuti sinek

szolgálának a vezetés céljaira, míg *Pischoff* tegnapi utjánál ezt a szolgálatot a kanyargó Duna tette. Bicske felé röpülve, az ut legalább husz kilométerrel lenne rövidebb egy röpülésnél, a mi *oda-vissza közel egy órai röpülés* megtakarítását jelentené.

Az utazási versenyt igen megnehezíti az előírt startolási időpont. Takarékossági szempontból igen célszerűen van megválasztva, mert igen kevés a valószínűség, hogy csak valakinek is sikerüljön az utat az előírt időben megtenni s így megmaradnak a díjak. A verseny egyik esélyteljes pályázójának *Efimoffot* tartottuk volna, a ki vas kitartással ül gépén és hozzá van szokva naponta sok kilométert megtenni. Tegnapi balesete után azonban valamelyik osztrák vagy

Kinet

győzelmét várjuk, mert azt hisszük, hogy a franciák elbizakodottságukban és egyéb, *pénzügyekkel kapcsolatos* dolgok miatt nagyon későn fognak hozzáfogni az ut megkísérléséhez,

a mikor esetleg már az időjárás nem lesz elég kedvező. Kinet nap-nap után szorgalmasan repül s ez idő szerint

az összeredmény-díj

legvalószínűbb nyerője. Ennek első díját, *tízezer* koronát, ugyanis az nyeri, a ki a meeting folyamán eszközölt felszállásaival a pályán mérve a leghosszabb utat repülték. Kinet eddig a három nap alatt 195 km. 18 m.-t tett meg s legveszedelmesebb ellenfele most Wagner, a ki Hanriot-gépen körülbelül 165 km.-t tett meg. *Efimoff*, az ilyfajta verseny nizzai nyerője ez idő szerint harcképtelen s nem is annyira az ő sérülései, mint *gépének pusztulása* fogja megakadályozni a díj megnyerésében. Kinet tehát valószínűleg ezt a biztosabb tízezer koronát nem fogja feláldozni a bizonytalanabb százezerért s csak a pályaversenyekben fog indulni. Az utazási verseny

favoritja

pedig marad *Paulhan*, a kit egy nagy bookmaker-iroda 10 : 1 oddszal kínál.

Az *utazási verseny* most napról-napra jobban fel fogja kelteni az érdeklődést, mert hiszen végtelenül izgató az a tudat, hogy ember oly törekeny és bizonytalan jószágon, mint egy repülőgép vállalkozik Győrbe és visszarepülni. Ez az érdeklődés azonban nem fogja csökkenteni a pályán történtek iránti érdeklődést, mert az olyan repű ések mint

Illner magassági repülései igazán bámulatosak s nem kevésbé érdekesek azok, a melyeket a többi aviatikus végez. A *produkción-jellegű repülések szépségét* fokozni fogja az újonnan kreált akadályverseny, de ennél százszorta érdekesebb és izgatóbb volna egy üldözési verseny, melynek kiírását sürgősen ajánljuk a rendezőség figyelmébe.

A harmadik nap eredményei a következők:

Időtartam-verseny : 1. Illner 55 perc 48.5 másodperc. 2. Wagner 54 perc 58.4 másodperc.

Távolsági verseny : 1. Wagner 62.33 kilométer. 2. Kinet 51 kilométer.

Magassági verseny : 1. Illner 449 méter. 2. Latham 126 méter.

Gyorsasági verseny : 1. Juillerot 70.90 kilométer óránként, vagyis 8 perc 27.8 másodperc alatt tíz kilométer. 2. Wagner 70.59 kilométer óránként, illetőleg 8 perc 30 másodperc alatt tíz kilométer.

Ma reggel.

A repülőtéren ma hajnalban megjelent ez első Wright-gép a levegőben. A német *Engelhardt* kapitány, a német hadsereg Wright-gépével, ma hat óraker három kört csinált. Valószínűleg résztvesz a győri utazáson is.

Regisztráció

iz.)